

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

47

**НАУКОВО-
МЕТОДИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

Матеріали конференції

*Перспективи розвитку
науково-методичного забезпечення для
самотійного вивчення дисциплін
та їх окремих розділів*

ОДЕСА 2016

Матеріали друкуються відповідно до рішення 47-ї науково-методичної конференції ОНАХТ “Перспективи розвитку науково-методичного забезпечення для самостійного вивчення дисциплін та їх окремих розділів”, яка проходила 4–5 квітня 2016 року.

Склад редакції: Єгоров Б.В., д-р техн. наук, професор,
Трішин Ф.А., канд. техн. наук, доцент,
Мураховський В.Г., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Волков В.Е., д-р техн. наук, професор,
Корнієнко Ю.К., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Кручек О.А., канд. техн. наук, доцент,
Саркісян Г.О., канд. техн. наук, доцент,
Леонтєва І.О., методист методичного відділу.

оскільки вплив на оточення є дійсним підґрунтям життя і розвитку особистості взагалі, а отже, й особистості студента. Основні напрями цієї роботи, на наш погляд, мають бути пов'язані зі стимуляцією розвитку таких особистісних якостей, як самостійність, відповідальність, інтегрованість, а також керованість пізнавальної та емоційної діяльності. Саме тут необхідна психолого-педагогічної допомога, кураторська підтримка. В цей період студентська молодь відчуває сильний вплив соціуму, що формує її світогляд і характер [5, 6].

Таким чином, на процес адаптації студентської молоді впливає низка факторів, головними з яких є гарні побутові умови, цікаве дозвілля, знання і вміння свідомо долати труднощі й проблеми адаптацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Скрипник В. Особливості перебігу та само сприйняття соціально-психологічної адаптації студентів-першокурсників.// Психологія і суспільство. – 2005. - №2. – С. 87-93.
2. Ляхова І., Учитель О. Використання системного аналізу процесу адаптації студентів-першокурсників.// Рідна школа. – 2001. - №1. – С. 61-63.
3. Зданевич Л.В. Як живеться студентові?// Гуманітарні науки. – 2005. - №2. – С. 174 -179.
4. Плотникова О. Важливість вивчення індивідуальних особливостей першокурсників у період дидактичної адаптації.//Рідна школа. – 2001. - №10. – С. 62-64.
5. Мамаєв Л.М., Дегтярьова Л.М., Добрик Л.О. Адаптація студентів-випускників ліцею в умовах вузу.// Нові технології навчання. Н.- м. зб. – Вип. 16.- К. –1996. – С. 82-85.
6. Березовин Н.А. Адаптация студентов к жизнедеятельности вуза: психолого-педагогические аспекты.//Выбранные научовые працы БДУ. – Минск.- 2001.- С. 11-25.

РОЛЬ ВИКЛАДАЧА У ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Г.І. Палвашова, Н.В. Доценко, О.М. Мирошніченко, О.С. Ільєва

Навчальний процес у вищій школі, має бути спрямований на підготовку освіченого фахівця, який уміє ініціативно, творчо мислити, самостійно поповнювати свої знання та застосовувати їх у діяльності.

Успіх підготовки фахівців залежить від багатьох факторів, одним з яких є самостійна робота студентів [1,2]. В процесі навчання у ВНЗ, значна частина навчального матеріалу вноситься на самостійне опрацювання студентами. Тому основним завданням викладача у вищій школі стає організація активної

самостійної роботи студентів. Оволодіння уміннями та навичками самостійної діяльності є найважливішою умовою здійснення безперервної освіти.

Основне завдання вищої освіти полягає у формуванні творчої особистості фахівця, здатного до саморозвитку, самоосвіти, інноваційної діяльності. Вирішення цього завдання навряд чи можливо тільки шляхом передачі знань в готовому вигляді від викладача до студента. Необхідно перевести студента з пасивного споживача на активного знань їх творця, що вміє сформулювати проблему, проаналізувати шляхи її вирішення, знайти оптимальний результат і довести його правильність. Боротьба, що в даний час реформа вищої освіти пов'язана за своєю суттю з переходом від парадигми навчання до парадигми освіти. У цьому плані слід визнати, що самостійна робота студентів (СРС) є не просто важливою формою освітнього процесу, а повинна стати його основою.

Це передбачає орієнтацію на активні методи оволодіння знаннями, розвиток творчих здібностей студентів, перехід від поточного до індивідуалізованого навчання з урахуванням потреб і можливостей особистості. Мова йде не просто про збільшення кількості годин на самостійну роботу. Посилення ролі самостійної роботи студентів означає принциповий перегляд організації навчально-виховного процесу у ВНЗ, який має будуватися так, щоб розвивати вміння вчитися, формувати у студента здатності до саморозвитку, творчого застосування отриманих знань, способів адаптації до професійної діяльності у сучасному світі. У той же час самостійна робота, її планування, організаційні форми і методи, система відстеження результатів є одним з найбільш слабких місць в практиці вузівської. Однак особливої уваги потребують питання мотиваційного, процесуального, технологічного забезпечення самостійної аудиторної та позааудиторної пізнавальної діяльності студентів - цілісна педагогічна система, що враховує індивідуальні інтереси, здібності і схильності.

Самостійна робота реалізується:

1. Безпосередньо в процесі аудиторних занять - на лекціях, практичних і семінарських заняттях, при виконанні лабораторних робіт.
2. У контакті з викладачем поза рамками розкладу - на консультаціях з навчальних питань, в ході творчих контактів, при ліквідації заборгованостей, при виконанні індивідуальних завдань і т.д.
3. У бібліотеці, вдома, в гуртожитку, на кафедрі при виконанні студентом навчальних і творчих завдань.

Основне завдання організації самостійної роботи студентів (СРС) полягає у створенні психолого-дидактичних умов розвитку інтелектуальної ініціативи і мислення на заняттях будь-якої форми [4,6]. Основним принципом організації СРС повинен стати переведення всіх студентів на індивідуальну роботу з переходом від формального виконання певних завдань при пасивній ролі студента до пізнавальної активності з формуванням власної думки при вирішенні поставлених проблемних питань і завдань. Мета СРС - навчити студента осмислено і самостійно працювати спочатку з навчальним матеріалом, потім з науковою інформацією, закласти основи самоорганізації і

самовиховання з тим, щоб прищепити вміння надалі безперервно підвищувати свою кваліфікацію.

Відповідно до структури навчального плану можна виділити в основному два типи самостійної роботи:

а) обов'язкову – вона проводиться під час навчальних занять і при підготовці до них;

б) додаткову – вона проводиться понад, або за спеціальним індивідуальним планом (графіком) з урахуванням особистих інтересів і нахилів студентів.

При вивченні кожної дисципліни організація СРС повинна представляти єдність трьох взаємопов'язаних форм: *позааудиторна* самостійна робота; *аудиторна* самостійна робота, яка здійснюється під безпосереднім керівництвом викладача; *творча*, в тому числі науково-дослідницька робота.

Позааудиторна самостійна робота студентів – це форма навчання, яка:

- 1) розв'язує конкретні завдання в конкретній навчальній ситуації;
- 2) виробляє у студента психологічну установку на самостійне поповнення своїх знань і умінь при розв'язанні поставлених задач;
- 3) сприяє формуванню у студента необхідного обсягу знань, умінь і навичок, що є поштовхом до просування вищих рівнів розумової діяльності;
- 4) виступає важливою умовою самоорганізації, самодисципліни студента;
- 5) забезпечує педагогічне керівництво самостійною навчальною і науковою діяльністю студента в процесі навчання.

Самостійна робота студентів в конкретній ситуації надає можливість розв'язання конкретної задачі з вироблення психологічної установки на подальше самостійне поповнення знань. Отже, роль позааудиторної самостійної роботи студентів полягає в опануванні студентами навиків самоосвіти, вмінні аналізувати процеси і явища [2,3].

Аудиторна самостійна робота може реалізовуватися при проведенні практичних занять, семінарів, виконанні лабораторного практикуму і під час читання лекцій.

При читанні лекційного курсу безпосередньо в аудиторії необхідно контролювати засвоєння матеріалу основною масою студентів шляхом проведення експрес-опитувань з конкретних тем, тестового контролю знань, опитування студентів у формі гри "Що? Де? Коли?" і т.д.

На практичних і семінарських заняттях різні види СРС дозволяють зробити процес навчання більш цікавим і підняти активність значної частини студентів у групі.

Вивчення матеріалу з використанням елементів творчості: проведення лабораторних робіт з елементами творчості; розв'язання нестандартних задач; виконання розрахунково-графічних робіт і курсових проектів; участь у ділових іграх і в розборі проблемних ситуацій; складання рефератів, доповідей, інформацій з заданої теми; інші види занять.

Вдосконалення теоретичних знань і практичних навичок в умовах виробництва: навчальні практикуми, робота на філіях кафедр; усі види практик; дипломне проектування; інші види занять.

Форми і методи самостійної роботи студентів, про які йшлося, утворюють відповідну систему занять студентів. Вона розкриває їхні творчі здібності, готує до активного пошуку, викликає потребу вдосконалювати свою майстерність. Інакше кажучи, правильно організована система самостійної роботи студента покликана готувати фахівця, спроможного вирішувати завдання побудови сучасного демократичного суспільства в Україні.

Тобто, самостійна робота є організованою викладачем активною діяльністю студента, направленою на виконання поставленої дидактичної мети, але здійснюється без посередньої участі викладача; самостійна робота студентів вимагає від викладача ретельного її планування, а також створення умов ефективної організації навчальної роботи студентів припускає перш за все ґрунтовне науково-методичне їх забезпечення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Барко В.І., Шаповалов О.В., Панок В.Г. Психологічна діагностика.// Практична психологія та соціальна робота. – 1998. * №9. – С.27-30.
2. Березовин Н.А. Адаптація студентів к жизнедеятельности вуза: психолого-педагогические аспекты.//Выбранные научовые працы БДУ. – Минск.- 2001.- С. 11-25.
3. Данияров С.Б., Соложенкин В.В., Краснов И.Г. Взаимосвязь физиологических и психологических показателей в процессе адаптации у студентов.// Психологический журнал. – 1989. – Т.10. - №1. – С. 98-106.
4. Зданевич Л.В. Як живеться студентіві?// Гуманітарні науки. – 2005. - №2. – С. 174 -179.
5. Казміренко В.П. Програма дослідження психосоціальних чинників адаптації молоді людини до навчання у ВНЗ та майбутньої професії.// Практична психологія та соціальна робота. – 2014. - №6 – С. 76-78.
6. Кондратова Н.О. Проблеми адаптації студентів ВНЗ : зміст, форми, психологічна специфіка.//Психологія. Зб. наук. праць. – Вип. 2. – К.: [НПУ](#). – 1999. – С. 189-196.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ -ШЛЯХ ДО ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЗНАНЬ

Г.С. Герасим, В.В. Паламарчук

Основне завдання вищої освіти полягає у формуванні творчої особистості фахівця, здатного до прийняття самостійних креативних рішень, саморозвитку, самоосвіти, інноваційної діяльності.Сьогоднішня направленість вітчизняної системи освіти до європейської та світової потребує нових підходів у підготовці

ВИКЛАДАЧІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ	
С.М. Дідух, Л.Л. Лобоцька	26
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ В ОРГАНІЗАЦІЇ ІІ ЕТАПУ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ ОЛІМПІАДИ З НАПРЯМУ «ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА»	
О.В. Дишкантюк, С.Є. Саламатіна	28
ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ МЕТОДУ „CASE-STUDY” В КУРСІ „ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ” ДЛЯ СТУДЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	
О.І. Дроздов	30
РОЛЬ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ» В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ НАПРЯМУ «ХАРЧОВА ТЕХНОЛОГІЯ ТА ІНЖЕНЕРІЯ»	
Н.А. Дзюба, Л.О. Валецька	31
НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «МІКРОБІОЛОГІЯ»	
А.В. Єгорова, О.І. Данилова, Л.В. Труфкаті	33
МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	
О.О. Євтушевська	34
ПРОЦЕС АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ, ЯК ОСНОВНИЙ ЧИННИК УСПІШНОСТІ	
Г.І.Палвашова, О.М.Мирошніченко, Т.І. Нікітчина, Н.В.Доценко	35
РОЛЬ ВИКЛАДАЧА У ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА	
Г.І. Палвашова, Н.В. Доценко, О.М. Мирошніченко, О.С. Ільєва	38
САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ -ШЛЯХ ДО ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЗНАНЬ	
Г.С. Герасим, В.В. Паламарчук	41
ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ СПЕЦІАЛЬНИХ ТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	
Н.В. Жихарєва	43
УЧАСТЬ У КОНКУРСАХ ТА КОНФЕРЕНЦІЯХ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ САМОСТІЙНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ	
О.О. Голубьонкова, М.Г. Брайко	45
РІЗНОВИДИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ ПІДГОТОВЧОГО ВІДДІЛЕННЯ	
О.В. Гриньків, О.І. Філіпенко	46
О НЕВІД’ЄМНИХ ОСОБЛИВОСТЯХ ДОСЛІДЖЕНЬ СКЛАДНИХ СИСТЕМ	
О. М. Герєга	47
РОЗВИТОК АНАЛІТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕТОДА «MIND MAPPING»	
Є.В. Іванов	48
САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК ВАЖЛИВА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ УЧБОВОГО ПРОЦЕСУ	
Л.В. Гордієнко, О.В. Макарова, О.М. Котузаки, Г.С. Іванова	50